

Na reki Waka (Gabun).

Bouiti ali afriško protozidarstvo. Moški fetiš-ples v Gabonu.

(Piše o. Walker, C. S. Sp.)

Bouiti ali bonéte je veliki fetiš-ples v gabonski pokrajini. Kako je nastal? Kako se seznaniš z njim? Kaj se pri tem dela? Splošno je prav težko zvedeti to od domačinov. Kajti bouiti je nekako afriško protozidarstvo, katerega morajo udeleženci pod smrtno kaznijo po zastrupljenju prikrivati.

Pa vkljub praznoverskemu strahu, ki ljudem veže jezike, sem v teku osmih let, kar delujem v tej deželi, nabral glede bouitija te-le podatke: Kakor vse kaže, prihaja bouiti od Akoajev ali Pigmejev; tudi se pripisuje Apindjim ali Ašangojem. Gotovo pa je, da se največ spevov bouitija podaje v narečju Išogojev, čeprav so si Išogoji imenovani ples samo izposodili od Ajundjijev in ga nato prenesli k Ivilijem. Zakaj neki je tako priljubljeno narečje Išogojev? Ali se morda glasi ta jezik bolj harmonično nego drugi in je vsled tega pripravnejši za godbo, ali pa se Išogoji celo odlikujejo v komponiranju pesmi? To ni lahko določiti.

Razun pri zgoraj navedenih Akoajih, Apindjih, Ašangojih, Išogojih in Ivilijih, je bouiti doma tudi pri Esirjih, Ngovejih,

Balombojih, Bagagajih, Badongojih, Ndjavijih, Apomonih, Avandjijih in Adoumojih. Pred kratkim v deželo došli Pahouini ne poznajo boutitija.¹ Tudi Akeleji ga ne poznajo, izvzemši nekaj prej imenovanih rodov v nekaterih sosednjih vaseh. Pri Mpongonih, Ozomigonih, Nkomih, Adjomabajih, Galoajih in Emengajih šteje boutiti med svoje pristaše samo v zgornjem Ogovu in Ngonmiji kupljene zamorce, kakor tudi skoro vse najemnike in podnajemnike, ki so se dali tekom

Išhogo (Gabun).

svojega bivanja v tej deželi v to vpeljati, kar je, mimogrede povedano, stalo nje same, oziroma njihovo trgovino marsikateri kos blaga in premnogo vrečo soli.

Boutiti se pleše navadno v Mbandja, v veliki, samo od treh strani zakriti ali zaprti koči, ki služi obenem za obednico, plesišče, shodnico, delavnico, sodišče in tempelj malikov. Ob dneh boutitija okrasijo mbandjo z zelenjem in palmami. Leseno ograjo kočice in bambusovo streho poslikajo rdeče in belo, sredi dvorane zapalijo velik ogenj. Plesalci dvignejo predpasnike v podobi »mombasija«, pred katerim razprostro tigrovo kožo, namažejo si lice

s kredo, ogljem in tinkturo iz sandelovega lesa, našemijo glave s papagajevimi, kukavičjimi in jastrebovimi peresi, opasujejo svoja ledja s pasom iz palmovega listja, navežejo si na roke in noge zvonce in se oborože z bakljami in lesenimi sabljami ali ščiti.

Med ploskanjem gledalcev se na vse mogoče načine sučejo in zvijajo, tekajo semtertja z gorečimi bakljami, skačejo čez ogenj, skoz obroče, hodijo po rokah in se valjajo po tleh. Zdaj se prikažejo plesalci na odru preoblečeni v jelene in košute, na grozo ženam in otrokom, zdaj drvi cela dogovorjena drhal skoz vas drug za drugim, sempatja plešoč, v desnici vihteč gorečo bakljo, potem pa se zopet vrnejo k mbandji, kjer traja ples do jutra. Nato se izmučeni po-

¹ Razen če je njihov Biezi neka vrsta boutitija; kajti oba imata skupno podlago, namreč češčenje prednikov.

dajo spat vsak v svojo hišo. Ta dan ne zahtevajte od kakega Išogojja, Ivilija ali koga drugega nič resnega — ni zmožen za nič.

Pri bouitiju se mora dvoje razločevati: ples in „razodetje“. Ples je sam na sebi samo igrača, ki nima nič bistveno slabega na sebi: paša za oči vaščanov in tujcev, nekaka borba, pri kateri izkuša vsak pokazati svojo spretnost in junaštvo in prekositi soseda. „Razodetje“ pa je vsled praznoverskih šeg in nespodobnih fetiških običajev, ki je spremljajo, povsem slabo. V mnogih mbandjah se vidi v ozadju jama, iz katere se reže ena ali dve, tudi tri do štiri gnusne lesene figure; te so rdeče ali črno prevlečene, predstavljajo včasi može, največkrat pa ženske. To so slavni bouitiji, prastarši človeštva in varuhi vasi. Sohe same se vidijo, vsaka stoji na črepinji kakega prednjika. Malik je na spodnjem koncu glavnega stebra, ki podpira mbandjo, in je včasi izrezljan. Ta steber postane tako posvečen in nihče se ne sme nasloniti nanj. Bouiti ima več ali manj simbolično ime. Oni Pingoja, približno en meter visok, se imenuje mosèna (rjoveča opica ali vriskač), trije Bodoja so: mvanga (stvarnik), mobendi (učitelj) in ndjondo - modaki - a mamles (tisti, ki razodeva tajnosti). V Biogo imajo mamèno (ki vse ve), ulusosija (piskač pevcev), ndjobéja (družinski oče) in gedjaméja (gospod sveta). Bouiti v Etambi se imenuje minonga (zvezda), v Mogumi modanga (luč). Kakor bouitiji, tako ima tudi vsaka mbandja svoje ime, vsaj pri Išogojjih.

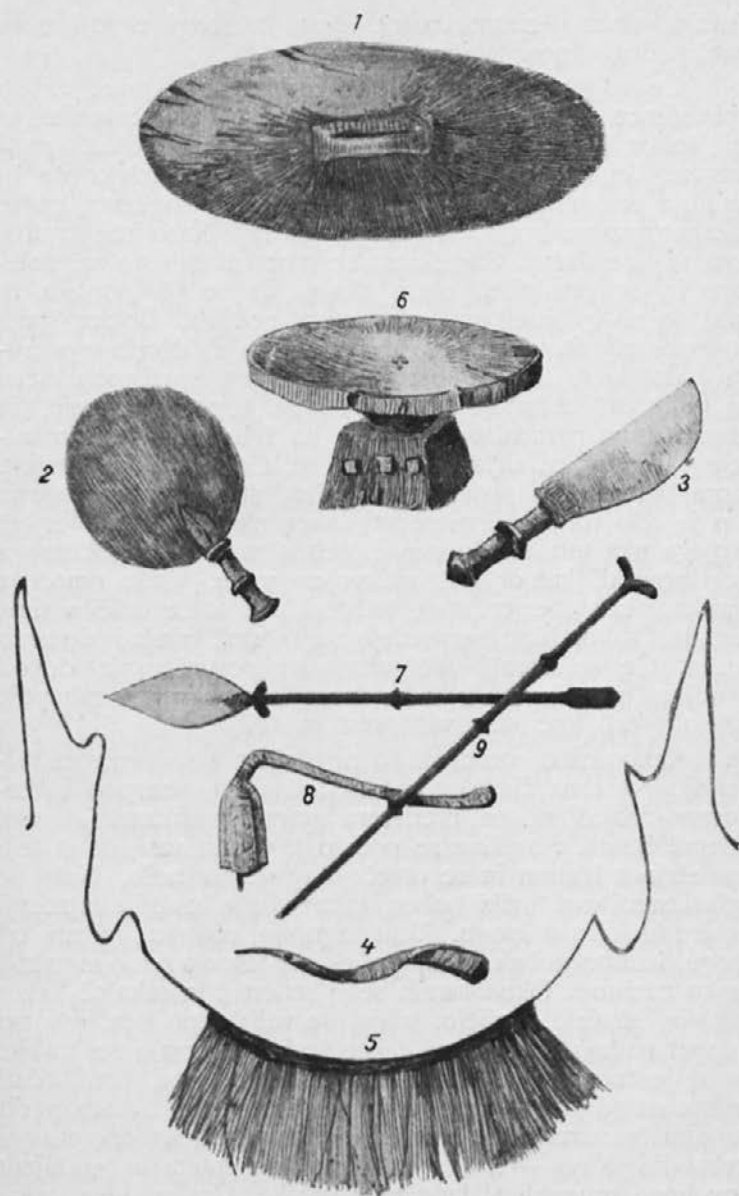
Največkrat se vrši „razodetje“ v bouitiju v starosti od 10 do 12 let, včasi tudi pozneje. Za vse, velike in male, ostanejo ceremonije enake. Skoro vsi možje si dajo bouitija razodeti; štejejo si v veliko čast vedeti, „kako stoje reči na svetu“. Tako se izražajo, da bi neveščim natvezli, da vedo velike skrivnosti. Poznam pa vendar znamenite može, celo poglavarje, ki se ogibljejo bouitija, n. pr. pri Ivilih poglavarja Nyanga iz Bonanija in Mondovéja in glavarja v Bwale Bardungo. Pri Išogojjih Mapandi, predstojnik Biogoja, ki je lani umrl, ni hotel nikdar priti k bouitiju in je tudi svojim otrokom prepovedal seznaniti se s tem.

Badjije ali učence peljejo na dan razodetja samo z mombatijem okoli ledij in vrvico okoli vratu v kočo bouitija, kjer se jim predloži primeren dar iboga-skorje. Celó košaro (kakih pet krožnikov) mora vsak izmed njih použiti. Ibogo jesti se pravi toliko, kakor seznaniti se z bouitijem. To je neko grmičje, ki ga skrbno sade domačini zadaj za vaškimi kočami; ima mastno, belo cvetje in podolgovato okrogel

sad, ki izgleda od daleč, kakor kakao. Grenka skorja ima lastnost, da upijani, duha omoti in naredi ude brezčutne proti udarcem in ranam. Iboga, v mali količini zaužit, človeka pokrepča in ga ohrani svežega. Nihče se ne more seznaniti z bouitijevimi tajnostmi, če ni prej jedel iboge. Če se kje pleše bouiti, se veščaki vsakokrat pripravijo na to s tem, da zaužijejo zelo malo jedi, zato pa v obilnejši meri žvečijo ibogo.

Kakor hitro bandjiji, od iboge omoteni, izgube zavest in čut, spijo na golih tleh globoko spanje, ne da bi kaj jedli, ker iboga jim popolnoma vzame tek. Šele po štirih do petih dneh jih prime huda lakota. Da se jim po eno ali dve paradajzovi figi s koščkom ribe, kar le s težavo použijejo. V tem dremotnem stanju, ki sledi uživanju iboge, se baje bandjijem pokaže bouiti v najgnusnejših, najstrašnejših podobah. Kakor so mi hoteli nekateri sporočiti, obstoji tista velikanska prikazen bouitija v temle: bandji vidi v spanju, da se mu bliža strah, ki ga prime za roko in ga po tisoč ovinkih vede k jako veliki vasi, obstoječi iz ene same kože, ki ima le eno odprtino ali vrata. Duh vodnik jih odpre in pusti posvečenca v prostorno sobano, kjer vidi dolgo vrsto mrtvih hitro bežati mimo; skoro vsi so suhi in blede, spačeni in grozni, okužljivo smrdeči in navadno pohabljeni. Enemu manjka oko, drugemu uho, tretji nima nosu; ta ima le eno roko, oni le eno nogo in iz razparanega trebuha silijo vun čreva. — Najvišji vseh mrtvecev, še grši in ostudnejši ko drugi, praša bandjija z glasom, strašnim in pretresljivim: »Kaj imaš tukaj iskati?« — »Prišel sem, da vidim bouitija.« — »Ti hočeš videti bouitija? Bouiti sem jaz!« — Takoj izgine prikazen in posvečenec se polagoma spet zave.

Jasno je, da iboga, ki hudo vpliva na živce in možgane, povzroči bandjijem grozno mōro, blodnjo, med katero se jim zdi, da vidijo celo vrsto strahov in duhov. V teh čudnih sanjah izgovarjajo bandjiji tudi nerazumljive besede in glasove, izražujoč strah in začudenje. Tem bolje, tem bolje! vidijo bouitija. Ko neha vpliv iboge in se povrnejo bandjiji v svoje normalno stanje, se začne vzprejemna izkušnja. Najstarejši v tej službi peljejo kandidate k ndjembaju, t. j. neki od vasi oddaljen kraj, kjer se navadno vrše posvetovanja bouitija? Vsak je posebej vprašan: »Si videl bouitija? Kako se ti je prikazal? Kaj ti je rekel?« Če da bandji dovoljen odgovor, se oglasi divje ploskanje in priznanje: »Ahi, ahi, ahi!« — »Da, da, da, videl je bouitija!« In srečni prošnjik je še med sejo sprejet. V nasprotnem, veliko bolj redkem

Oprava lšogojev, ki se rabi pri plesu bouiti.

1 Ščit iz slonove kože. — 2 Pahljača iz antilopine kože. — 3 Lesena sablja. — 4 Antilopin rog. — 5 Predpasnik iz rafia- listov. — 6 Taboret. — 7 Sulica „sagaie“. — 8 Železen zvonec. — 9 Potna palica.

slučaju, vlada v zboru smrtna tišina, in ubogi bandji mora použiti drugo porcijo iboge.

Če so iboga-ceremonije in izkušnje pri kraju, vlijejo posvečencu v oči soka druge rastline, ibane imenovane, ki žge kakor španski poper; pri tem pa mora gledati proti solncu. Tej novi muki jih seveda le zato podvržejo, da bi boutitija tem razločnejše videli. Nesrečni posvečenci pa še nikakor niso pri kraju s svojimi izkušnjami. Razodetje namreč tudi ni brezplačno. Starešinam se mora plačati dobra pojedina in jim preskrbeti obilo blaga, da se jih poplača za trud, ki so ga imeli s poučevanjem boutitija. Dokler starši novoposvečenih ne prineso dovolj blaga ali živeža v poravnavo dolga, so ti novoposvečenci obsojeni spati več mescev na golih tleh mbandje, nikdar se ne kopati ali umiti in uživati samo paradajzove fige ali na žrvjavi pražene manijeve koreninice ali surove pistacije. Če je bandji oženjen, mora biti ves čas posvečenja zdržen, še več, prepovedano mu je celo na isti klopi sedeti kakor njegova žena. Ves čas svojega uka ima bandji svoj poseben majhen stol, katerega nosi povesod, kamor gre, na svojem vratu. Vsaka omožena ženska, vsak oženjen mož, tudi taki, ki so že večji v tem, morajo, kakor hitro se vsedejo na ta stol, plačati denarno kazen. Če se zavoljo dolgotrajnosti posvečevanja dovoli bandjiju prenočevati v kaki drugi koči kakor v mbandji, smejo v tisti koči stanovati samo moški.

Kakor hitro sorodniki in prijatelji novoposvečenca pripravijo potrebna živila za veliko, od vseh nestrpno pričakovano pojedino, se predvsem priredi velikanski bouiti, sklepni bouiti. Starešine se podajo k vходу vasi, da si telo namažejo z blatom in se oblečejo v plesno nošo. Nato se oglasi sredi vasi turški boben, ki razvname bandjije za zadnji peklenski ples v krogu. Tam izgubijo plesalci, pijani od iboge, liambe (tobak iz konoplje) in itoutouja (vino iz palm), vsako zdržnost. Okoli samih sebe se vrteč in sukajoč kakor vrtavke, skačejo, vpijejo, tulijo, se valjajo po tleh, vstajajo in spet padajo, čisto nagi kakor črvi. Zatrjevalo se mi je, da se je ta nesramni ples prej vršil sredi vasi, pred očmi celega naroda, kot krona, vrhunec te posvetitve. Nato gredo bandjiji in starešine k bližnjemu potoku, da se operejo — treba jim je res — potem in sicer šele potem je bandjijem dovoljeno privezati si lepe predpasnike. Čas njihove poizkušnje je končan.

Na potu za dušo.

Piše sestra Felicijana.

Nedavno sem slišala od nekega učenca, da daleč za visokimi gorami leži bolan otrok. Takoj sem se odpravila ga obiskat. Ker sem mislila, da že dobro poznam vse poti in brvi, sem vzela za spremljevalca samo našega malega rjavega psa. Upanje, da še morda rešim življenje otroka ali vsaj njegovo dušo, je dajalo mojim nogam peruti. Pa sem kmalu videla, da me je moje preveliko zaupanje v samo sebe varalo. Zašla sem. Stala sem pred široko reko, ki je po starih pravljičah baje nekdanj razklala velikansko pečino. Zbegana sem gledala gor k dvema sivima skalnima stenama in se vpraševala, kje pač sem. Moj zvesti pes me je zamišljeno opazoval, potem me je večkrat z nekaj skoki navajal, naj se podam čez vodo. Ko pa je dobra žival videla, da nimam veselja slediti njenemu zgledu, se je vedno zvesto vrnila k meni.

Klicala sem svetega angelja varuha na pomoč. Kmalu nato zagledam na pečinah nad seboj dečka, ki je plezal proti meni. Tiho pojoč Marijino pesem, v eni roki rožni venec, v drugi močno palico, se mi je boljbolj približeval.

„No Severin, prideš mi kakor nalašč. In rožni venec moliš?“

„Se razume,“ je odgovoril prostodušno mladi kristjan, s kom se pa naj na tem trdem, dolgem potu sam zabavam, če bi ne govoril z ljubim Bogom?“

Naivna dečkova misel mi je ugajala in tako sem vkljub utrujenosti še enkrat povzela besedo.

„Severin, jaz mislim, da ti bo treba zdaj kmalu tudi zakrament svete pokore prejeti. Minili so že štiri mesci od lepega dneva krsta. Bela obleka posvečujoče milosti je gotovo ravno tako umazana kakor tvoj pas, ki ga nosiš na temnem telesu.“

„Nikakor,“ je klical dobri deček ves v ognju, „verjemi mi, sestra, še enega greha nisem storil od takrat in ga svoj živ dan ne bom!“

„Pojdi no, tako ne govori ponižen otrok.“ Jel me je zagotavljati, nekoliko prestrašen sicer, a vendar odločno, da gotovo ni bil zastoj krščen. Pogovor z brihtnim dečkom mi je odvzel vso utrujenost. — Tako sva preromala več kamnitih gričev, mimo smrdečih močvirij, dokler nisva prišla do samotne šambe iz banan, ki je bilo stanovanje ubogemu bolnemu otroku. Poganski oče je sedel pri nizkem vhodu črne

koče, sivo glavo na obe roki podpirajoč. Staremu divjaku nisem bila prav po volji. Vprašala sem po njegovem bolnem otroku.

„Moj Kiaro je že zdavnaj zdrav in ta trenutek se mudi v bližnjem mestu Moši“, je jecljal starec. Ker sem pa izprevidela goljufijo, sem zagrozila divjaku, da mu takoj razbijem njegov ljubi pivov vrč, če ne pove resnice. To je vplivalo, in dovolil je, čeprav neprijazno, vstop v temno, zakajeno stanovanje. Najprej sem se borila nekaj minut za zrak in sapo. Slednjič sem ugledala ubogega, do kosti in kože shujšanega, na kozjem kožuhu ležečega Kiaro, kakih deset let starega dečka. Poganska mati je krčevito držala ubogega sinčka v svojih močnih rokah. Že steklene oči mladega umirajočega so me presunljivo in bridkostno pogledale. Vedela sem, da je bila zadnja ura in zapovedala sem že napol besneči ženi, naj mi hitro prinese vode, pod pretvezo, da hočem njenemu otroku narediti obkladke. Medtem sem porabila pičle trenutke in obudila nekaj potrebnih pripravljalnih molitev z umirajočim in Severin je tolmačil moje besede. Žena se je vrnila z vodo in zlila sem jo na že mrzlo čelo z besedami: „Jožef, jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“

Takrat se je deček zganil; mati je še tesneje privila k sebi svojega otroka in je začela grozovito vpiti. Deček jo je še enkrat bolešno pogledal in njegova čista duša je hitela gor v lepa nebesa. Glasno vpitje uboge matere je kmalu priklicalo mnogo črnih sosed. Vse so me ogledovale kot morilko in me merile srepo in očitajoče, zraven pa so pele žalostinke. Šele ko so opazile pri meni, „beli ženi“, solze sočutja, so postale milejše in so mi skrivaj privoščile nekaj hvaležnih pogledov. Zapustila sem žalostno pogansko družino. — Mogoče mi je zdaj še dovoljeno priporočiti naše uboge bolnike, katerih je toliko, mojim prijaznim bralcem. Gotovo bi naša dolžnost nikakor še ne bila storjena, če bi hoteli skrbeti samo za dušni blagor teh rev, a bi ostali gluhi za njihove druge potrebe in stiske. Naša zaloga zdravil je že nekaj mescev pri kraju; vendar pride vsak dan zelo mnogo trpečih od blizu in daleč in prosijo ihle za pomoč in zdravila. Toda pri mnogih je drago zdravilo večkrat le brez uspeha, če ubogi bolnik, zapuščen, brez živeža in odeje leži v svoji, vetru in vremenskim nezgodam izpostavljeni koči. Kako bi bili srečni, če bi mogli zgraditi malo zavetišče za te uboge bolnike tukaj v bližini našega misijona, za one, ki so res potrebni, in teh je toliko! Pred vsem so mnogi preslabi in prerevni, da bi vsak dan dobili nekaj

zdravil od oddaljenega misijona, in tako jih mora precej brez vsake pomoči čakati le še na blede smrt!

O, da bi se vendar genila srca naših dobrih katoličanov v ljubi domovini in bi se našemu misijonu Kibošo omogočilo postaviti majhno bolnišnico za reveže, da bi mnogim lahko pomogli do zaželjenega zdravja ali vsaj do srečne zadnje ure. V to pomози Bog!

Misijonski dopisi.

Apostolska prefektura v francoski Gvineji.

(Pismo apostolskega prefekta o. Lerouge iz Mongo na našo generalno voditeljico.)

Visokorodna gospa grofica!

Dovolite novemu apostolskemu prefektu francoske Gvineje, da se Vam pokloni in priporoči svoj ubogi misijon, ki ga že dolgo pozna milosrčnost Družbe svetega Petra Klaverja. Že dva mesca potujem, da stopim v dotiko z vsemi onimi rodovi, ki naj jih izpreobrnem Bogu. Kolikrat sem žalibog izustil besede našega Izveličarja: „Velika je žetev, a ženjcev je malo!“ Že prej ste se brigali za en del teh ženjcev, podpirajoč nas v zdrževanju naših prostovoljnih katehistov. Sila večkrat prekorači meje skromnosti. Zato si upam še enkrat potrhati na Vaša vrata vprid tem domačim pomočnikom, ki med svojimi rojaki pogosto več dobrega store, kakor bi mi mogli.

Nekega dne sem bil v bližini Konakrija, v neki vasi z imenom Mongo. Ko sem stopil v kočo, ki so mi jo bili povedali, sem našel pismo, naslovljeno name. Odprem in berem: „Pater, šest mescev sem že v misijonu; čas je, da Vam pomagam. Jaz sam sem sicer samo uboga reva, pa Vam lahko in rad koristim s poučevanjem katekizma.“ Podpis: „Karol“. Bil je deček, ki me je spremljal na potovanju; ni si upal ustmeno izraziti željo, ki mu jo je Bog obudil v srcu, zato je pisal. Danes je Karol v Mongu in poučuje skupno z Jean Pierem, ki je tudi prostovoljen katehist. Imel je lepo službo v neki trgovini. Ob večerih, po končanem delu, se ga je videlo zamišljenega hoditi okoli patrov, ki jih je hotel pozdraviti na potovanju. Nekega dne je priznal enemu izmed naših: „Denar služiti ni nič; ob smrtni uri bo Bog samo vprašal, ali smo za Njega storili kaj dobrega. Rad bi druge učil.“ Tem otrokom moramo nekaj dati, vsaj živež in obleko. In potem so še drugi katehisti, ki imajo še svoje stare roditelje. Ti ostanejo v poganstvu in gledajo na to, da dobijo

njihovi sinovi dobre službe. Da teh dragocenih podpornih moči misijonar ne izgubi, je prisiljen dati denarno plačilo, ki vse hitro roma v roke očeta in matere.

Iz tega je razvidno, kako težko breme je za nas zdrževanje katehistov. In vendar zavisi bodočnost našega delovanja od tega! Naše postaje postaneje šele potem središče, iz katerega naj žari luč veselega oznanila, če imamo okoli sebe katehiste. In to tem bolj, ker pošilja stara Evropa čimdalje manj apostolov in misijonarjev.

V tej novoustanovljeni postaji Mongo — obstoji šele eno leto —, 900 km od Konakrija oddaljeni, je že celi ducat otrok, katerih izobrazba meri na apostolat. Pravo veselje je gledati te male zamorčke, ki so bili včeraj še divjaki, danes pa že zbirajo krog sebe otroke iz vasi in jih, zlasti ob nedeljah, poučujejo v sveti veri.

Naj se spominjajo dobre duše teh katehistov v Gvineji in jim napolnijo apostolsko srce z istim veseljem, ki si ga edino žele, visoko častita gospa grofica, namreč vedno obsežnejše razširjanje kraljestva Kristusovega v Afriki.

Iz misijona Mumias v britski Vzhodni Afriki.

O. Burns iz misijonske Družbe svetega Jožefa v Mill-Hill piše 7. malega travna na našo generalno voditeljico:

Ljuba gospa grofica!

Škof Hanlon me je pred kratkim imenoval za predstojnika našega misijona, in ker upam, da bom zanimal Vas in Vaše dobrotnike za razširjanje vere v tej deželi, Vam hočem nekaj povedati v našem podjetju. Mumias leži približno 45 angleških milj od južne strani Mount Elgona. Pred Ugandaželeznico je bil ta kraj središče za provijant karavanam, ki so romale od obrežja v Ugando. Zdaj je sedež vladne oblasti in središče precejšnjega prometa z domačimi izdelki. Glavni rod ali pleme, ki stanuje v tej pokrajini, so Bavanga; jezik, ki ga govore, je Luvanga, Bantunarečje. Misijon je bil postavljen leta 1904., a dve leti pozneje spet opuščen, ker je manjkalo sredstev za stalno naselbino. L. 1909. je bil misijon na novo otvorjen; preč. o. E. Grimshhead je bil načelnik. Toda radi zdravstvenih ozirav se je moral kmalu vrniti nazaj v Evropo. Nato je škof Hanlon izročil meni oživiljenje in vodstvo misijona.

Mumia je nekak grajščak čez vso deželo; ima pod svojo oblastjo kakih 25.000 ljudi. Manjši poglavarji vladajo čez meječe

okoliše, a so podložni poglavarju Mumia. Kar se tiče verske prihodnosti misijona, se lahko veliko pričakuje. Vzhodnoafriška vlada zahteva šolsko izobrazbo prihodnjih vladarjev dežele in je poverila misijonom vodstvo pouka. Do zdaj se še ni noben protestantski misijon tukaj naselil, tako da imamo sinove in dediče vseh poglavarjev v deželi. Ljubljenec in naslednik poglavarja Mumias je že krščen in ostane še za nadaljno vzgojo pri nas. Tudi štirje izmed njegovih bratov, in sinovi drugih poglavarjev so že prejeli sveti krst. Upanje je torej prav lepo in naša vera se bo pač kmalu mogočno razširila v tej pokrajini. Jaz imam zdaj sto gojencev, ki obiskujejo šolo in dobivajo tam posvetni in verski pouk. Izdatek za njihovo hrano samo znaša okoli pet do šest šilingov na dan.

Glede na materialne razmere bi misijon pač ne mogel stati slabše. Tiste tri kočice, ki služijo meni in mojemu spremljevalcu kot obednica in stanovanje, so bile postavljene pred poltretjim letom. Narejene so iz vrbja in ilovice, torej ne posebno mojstrsko in se lahko vsako minuto podro. Nevarnost pa še povečujejo bele mravlje, ki delajo rove pod zemljo. Tudi kočice, ki služita kot cerkev in šola in sta enako napravljeni, morata biti novi. Torej nimam lahke naloge. Les za stavbo se mora dovaževati od 27 milj oddaljenega kraja, in vse potrebne delavske moči morajo priti od zunaj. Kmalu bo treba tudi knjige tiskati v Bantu-jeziku. Imam že pripravljen rokopis za katekizem in molitvenik in pišem zdaj male učne knjige za zemljepis in računstvo. Bodoči uspeh je zelo odvisen od denarnih sredstev. Čas bi že tudi bil, da razpošljemo na vse strani katehiste in na ta način pridemo v stik s širšo maso ljudstva. Imam torej trojno nalogo: 1. postaviti potrebna misijonska poslopja, 2. izdati knjige v Bantu-jeziku in 3. poučevati in zdrževati naše bodoče katehiste.

Vem, da so Vas od nekdaj in Vas še bodo obsipavali s prošnjami iz vseh afriških misijonov, in če mislim na Vaše razširjeno delo, me je skoro sram, da Vas opozarjam na moj misijon. Toda škof Hanlon so mi naročili ga spet oživiti in spraviti na trdnjšo podlago; in ker poznam Vašo pobožno gorečnost za Afriko, si dovolim naznaniti Vam potrebe te najmlajše predpostojanke naše vere. Sledi izkaz najnujnejših stroškov, ki bodo nastali, in približna cena:

Tisk katekizma, 500 izvodov	Funt St.	3.10 (70 mark)
Tisk molitvenika, 500 izvodov	"	3.10 (70 ")
Stavba šole	"	100.— (2000 ")
Stavba cerkve	"	100.— (2000 ")
Stavba stanovališča	"	100.— (2000 ")
Stavba hiš za dečke	"	30.— (600 ")

Vsota stroškov je visoka, pa naš Gospod Bog, ki je rekel, da niti kapljica vode, v njegovem imenu podana, ne bo ostala brez plačila, bo gotovo vzpodbudil pobožne duše, da me bodo podpirale v mojem podjetju. Priporočam svoj misijon Vaši goreči ljubezni do bližnjega. Saj ste vedno pripravljene pomagati bojevnikom naše svete vere v tej deželi poganstva in praznih ver.

Kratka misijonska poročila.

Madibira. O. Häfliger, O. S. B., poroča o kapeli za gobove, ki so jo začeli zidati: „Dolga bo 17½ m, široka 5 do 6 m in bo imela prostora za približno 150 molilcev. Do sedaj se je moral vršiti pouk in delitev zakramentov sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa na prostem, kar je pa vsled hudih viharjev jako naporeno. Tem potom bodi izrečena hvala blagim dobrotnikom, ki so s svojimi darovi pripomogli, da se je začelo zidati!“

Nemško-južno-zap. Afrika. Iz Lüderitzbucht poroča o. Hetzenecker dne 23. kimavca: „Z največjim veseljem lahko potrjujem, da mladeniško društvo za domačine dobro napreduje. Iz društvene bla-

gajne se je podpiralo osem ubogih bolnih domačinov po 16 mark. Obča ljubezen do bližnjega, tudi za one domačine, ki so na najnižji stopnji kulture, bo prinesla našemu društvu božji blagoslov in omilila strogo ločitev med različnimi narodnostmi. Dne 9. kimavca smo obhajali svečanost sv. Petra Klaverja. Ko sem opisal na kratko življenje svetnika, poučil sem poslušalce o bistvu in namenu Družbe sv. Petra Klaverja, kar so tudi pričujoči belokožci z navdušenjem sprejeli.“ — O. Hetzenecker je že obhobil skoro ves okraj in je dobil od oblasti veliko priznanje, ker si je tudi prizadeval, da bi izboljšal zdravstvene razmere domačinov.

Zapiski Družbe sv. Petra Klaverja.

Rim, 4. grudna. Naša generalna voditeljica je porabila navzočnost angleških in ameriških škofov, ki so se mudili o priliki imenovanja kardinalom v Rimu, in je prosila pri dveh izmed njih za pogovor. Danes je bila torej sprejeta od prevzvišenih gospodov kardinala Bourneja, nadškofa westminstrskega in kardinala O'Conell, nadškofa bostonskega. Prvi jo je sprejel zelo pristrčno in je obljubil vso svojo pomoč za vpeljavo našega podjetja na Angleškem, za kar se je storil prvi korak z izdajanjem „Odmeva“ v angleškem jeziku. Tudi kardinal O'Conell je bil prav prijazen in ga bo močno veselilo, če se naše delo udomači v njegovi škofiji. V dokaz te blagohotnosti je Njihova vzvišenost podpisal generalne statute našega podjetja.

Ponedeljek, 11. grudna. Škof Munsch, apostolski vikar v Kilima-Ndjaru, potujoč v Afriko nazaj in v Rimu se mudeč,

obišče našo generalno voditeljico. Kakor znano, je bil škof Munsch v spremstvu o. Ackerja, provincijala v Knechtsteden, pred kratkim sprejet pri nemškem cesarju, pri kateri priliki je nemški cesar opomnil, da bodo pač misijonarji skrbeli za to, da mohamedanci ne postanejo nevarni kolonijam. Vsled tega je bilo veliko krika in besedičenje v gotovih časopisih, kakor da bi krščanskemu vladarju ne smelo biti več dovoljeno, smatrati nauk Mohameda za nevaren svojim črnim podložnikom.

Četrtek, 14. grudna. Danes ob treh popoldne je predaval v naši veliki dvorani prečastiti gospod škof Munsch; uspeh je bil sijajen. Govornik je najprej razlagal geografično lego svojega vikariata, potem je govoril zanimivo in šaljivo o šegah in navadah raznih tam stanujočih rodov; raztolmačil je pojme o veri in je prešel potem na nalogo in delovanje misijonarja med temi rodovi. Zdaj šteje vikarijat Kilima-Ndjaro že nad 4000 kristjanov. Še veliko večji uspehi bi se dali doseči, če ne bi tako primanjkovalo denarja in ljudi. K sklepu svojega govora je posvetil škof Munsch tople besede priznanja naši Družbi, ki je neutrudno delavna v podpiranju afriških misijonov. — Za škofom Munschem je izpregovorila naša generalna voditeljica pričujočim nekaj besed, da bi jim kolikor možno vzpodbudila srce za propagando afriških misijonov. Predavanje je bilo vkljub temu, da je močno deževalo, nenavadno dobro obiskano. Od višjih oseb imenujemo: Njegovo vzvišenost bavarskega ministra pri Svetem prestolu, barona viteza pl. Gruenstein; potem je bil kot zastopnik pruskega ministra pri Svetem prestolu Njegova vzvišenost pl. Mühlberg, ataše pri istem poslaništvu baron Skrbensky; prelati Heiner, Uditor S. Rota in Lohninger, rektor „Anime“; general palotincev o. Gißler; Msgr. Jaquemin, o. Ledóchowski, S. J., o. Hudeček, C. SS. R. i. t. d.

Pomoč za Afriko.

Govor grofice M. Terezije Ledóchovske generalne voditeljice Družbe sv. Petra Klaverja za afriške misijone.

(Dalje.)

Pospeševalci in pospeševalke slednjič pospešujejo Družbo z letnim darom dveh kron in še drugače storijo, kar jim ravno gorečnost veli. Majhen je pospeševalni prispevek v razmerju z velikimi dušnimi koristmi, ki jih prinaša pospeševalcem; kajti s pridruženjem Družbe sv. P. Klaverja, ki podpira vse misijonske družbe v Afriki (kakor n. pr. bele očete, očete od Sv. Duha, jezuite, palotince, kapucine, frančiškane,

lionske misijonarje, benediktince sv. Otilije, oblate Marije Brezmadežne in oblate sv. Frančiška Saleškega, sinove Najsvetejšega Srca i. t. d.), imajo duhoven delež na vseh žrtvah, molitvah in dobrih delih številnih misijonarjev. Imajo tudi delež na mnogih molitvah hvaležnih krščanskih zamorcev za Družbo in njene dobrotnike. Zares svetlo žareča zvezda upanja za tisto resno uro, ko se stemni pred našimi očmi, in kateri ne uide nobeden izmed nas!

Poglejmo zdaj, kaj je Družba sv. Petra Klaverja dosegla s svojo dobro urejeno pomožno armado za Afriko. Okroglo 2 milijona kron se je v 17 letih njenega obstanka darovalo od pridobljenih dobrotnikov in bilo od nje v Afriko poslanih. Veliko sto sužnjev se je moglo odkupiti, zamorskih otrok posinoviti in odposlanih je bilo v Afriko stotine zabojev z mašno obleko, svetimi posodami in koristnimi reči v vrednosti 424.682 kron.

Misijonarji znajo dobro ceniti delovanje Družbe sv. Petra Klaverja in jo ne imenujejo drugače ko „Mati misijonarjev“. Ta naslov pa pristoja v prvi vrsti vsem tistim blagim dušam, ubogim kakor bogatim, ki umejo njena prizadevanja in z večkrat trdo zasluženim denarjem omogočijo njih uresničenje.

Njim bodi tu javno v imenu nas vseh izrečena topla zahvala. In zdaj se nam vsiljuje še eno vprašanje: Kako pa je nastalo to mlado in vendar že tako daleč razpeljano podjetje?

Čas že poteka, in ne smem vas dalje zadrževati z zgodovino postanka tega podjetja. Le toliko rečem, začelo se je, kakor mogoče še noben drug pobožen zavod, — z gledališko igro, in gledališki pesnik je bila: Vaša služabnica!

Le eno bi še rada poudarila, in to vam razloži tudi uspehe podjetja: Strogo cerkveno stališče, ki ga je od začetka zavzemala, in posebno varstvo Cerkve, katerega uživa.

Začela se je v Rimu z blagoslovom Leona XIII., in generalni statuti Družbe so bili takoj v začetku potrjeni od mnogih škofov.

Dve leti po ustanovitvi je potrdil knez in nadškof Haller v Solnogradu statute verskega zavoda. Pet let pozneje ga je vzela sv. kongregacija de propaganda fide v Rimu pod svoje okrilje, kar je zelo veliko odlikovanje in prvi slučaj, da je vzela propaganda pod svojo jurisdikcijo društvo, ki ne gre naravnost v misijonske dežele, ampak iz daljave dela za misijone. Leta 1902. je šla propaganda še dalje, s tem da je pregledala in potrdila konstitucije zavoda. Od tedaj daje brez nehanja dokaze naklonjenosti do Družbe s pohvalnimi pismi, podelitvijo posebnih privilegijev i. t. d.

Vsega tega pa bi propaganda gotovo ne storila, če ne bi bila prepričana o važnosti podjetja za razširjanje svete vere v Afriki. Pod njenim varstvom je dobro biti, in mi hvalimo Boga za to veliko milost.

Tudi naš sv. oče Pij X. je po posebni volji božji večleten prijatelj Družbe.

Pred nekaj leti sem dobila v Solnogradu pismo od popolnoma neznanega mi škofa. Bil je patriarh Sarto iz Benetk, ki mi je pisal, da mu je neki duhovnik pripovedoval o Družbi, in to podjetje, — tudi najrevnejšim pristopno — da mu je tako ugajalo, da ga želi tudi v svoji škofiji vpejljati. Naj pridem torej ob priliki v Benetke in mu osebno več povem o Družbi.

Seveda si tega nisem pustila dvakrat reči. Z največjo dobrohotnostjo me je sprejel patriarh, je aprobiral takoj generalne statute Družbe in me je celo spodbujal, naj grem v Rim, da tam izprosim potrditev verskega zavoda. On sam ni malo pripomogel k temu s ponovno priporočitvijo, da je dobil „Odmev“ v Benetkah veliko naročnikov.

Še v letu njegove izvolitve za papeža, rožnika 1903, sem sedela čez pol ure v apostolsko preprosti pisalni sobi ljubeznivega patriarha. Lahko si mislite moje veselje ob volitvi papeža!

Od takrat sem bila že večkrat pri sv. očetu v zasebni avdijenci, in ponovno je dal Pij X. Družbi dokaze svoje naklonjenosti. Leta 1904. je obrnila Njegova svetost krasen breve na Družbo, v katerem je potrdil svetega Petra Klaverja kot njenega patrona in ji vrhutega še Mater božjo dobrega sveta določil kot posebno zaščitnico.

Dva papeža sta že torej blagosloвила Družbo, in tako se uresničuje ta beseda: „Očetov blagoslov zida otrokom hiše.“ Družba, ki se je začela prav apostolsko v nekem malem najetem stanovanju v Solnogradu, ima zdaj dve naselbini — eno v Maria Sorg pri Solnogradu, kjer je tudi misijonska tiskarna, drugo v Rimu na monte esquillino, v bližini s. Maria Maggiore. To je centrala celega podjetja. In to je tudi edino prav, da ima tako internacionalno podjetje, kakor je Družba sv. Petra Klaverja, svoj sedež v Rimu, v svetovnem mestu in v okrilju vatikana.

(Dalje.)

Kaj je Družba sv. Petra Klaverja?

Družba sv. Petra Klaverja je ustanovljena za podpiranje afriških misijonov.

Namen te družbe je tedaj razširjevanje božjega kraljestva v Afriki, reševanje duš ubogih zamorcev in pa reševanje sužnjev.

Družba sv. Petra Klaverja obstoji:

1. iz društvenic sv. Petra Klaverja (ki se imenujejo tudi „pomožne misijonarke za Afriko“) ter se posvečujejo izključno pomožnemu delovanju v prid afriških misijonov iz daljave;

2. v Družbi so dalje zunanji udje, pospeševalci in pospeševalčice (letni donesek K 2.—) in

3. končno so v Družbi udeležniki (udje „Misijonske in Detinske zveze“, ki plačujejo na leto 50, ozir. 20 vin.)

Kdor želi postati pospeševalci ali pospeševalčice Družbe, pošlje naj svoj naslov z letnim doneskom na Družbo sv. Petra Klaverja v **Solnograd**, Dreifaltigkeitsgasse 12, ali v **Ljubljano**, Pred Škofijo 8, II. nadstr., ali na kako drugo družbino podružnico. Prošilec dobi takoj sprejemnico in svetinjo.

Križni odpustki!

Kakor znano, je Njegova Svetost papež Pij X. v zasebni avdienci dne 14. malega travna 1909 duhovnikom*, ki so podporni udje Družbe sv. Petra Klaverja, podelil oblast, z dovoljenjem svojega škofa blagoslavljeni s križnimi odpustki rožne vence z navadnim križcem. To je vzela na znanje tudi kongregacija S. Oficio dne 22. velikega srpana 1910. — To dovoljenje so dali za svoje škofije: škof v **St. Pölten**, v **Bazel-Lugano**, v **Brnu**, **St. Gallu**, **Tridentu**, **Litomicah**, **Monakovo-Brežah**, **Metzu**, **Lincu**, **Kolinu**, **Krakovu**.

* Podporni ud Družbe sv. Petra Klaverja postane vsak duhovnik, ki se zaveže, da bo vsako leto vsaj enkrat pridigal v prid misijonom, da bo vpeljal in vodil „Misijonsko zvezo“, ali da bo vsaj letno daroval 5 K. Prosi se, da bi se zglasili pri deželnih centralah (v Solnogradu, Monakovem, Vratislavi in Zugu) in zraven tudi naznanili, na kakšen način da hočejo podpirati družbo.